

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA ERDÉLYBEN

21. FÓRUM

TUDOMÁNY: ÚT A VILÁG MEGISMERÉSÉHEZ

2022. november

A rendezvény fővédnöke:

FREUND TAMÁS,

a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

PROGRAMFÜZET

TUDOMÁNY: ÚT A VILÁG MEGISMERÉSÉHEZ

MEGNYITÓÜNNEPSÉG – PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Időpont: 2022. november 18., péntek

Helyszín: A Protestáns Teológiai Intézet díszterme, Kolozsvár, Bocskai/A. Iancu tér 13. sz.

8.30 **Regisztráció**

9.00 **Megnyitó**

Bitay Enikő, az EME elnöke

Köszöntések

Kocsis Károly, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke

Greza Csaba, Magyarország kolozsvári főkonzulja

Soós Anna, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese

Tonk Márton, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektora

Pálfi József, a nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetem rektora

Gábor Csilla, az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság elnöke

Magyari Tivadar, az RMDSZ ügyvezető alelnöke

Oláh Emese, Kolozsvár alpolgármestere

Morvai Tünde, az MTA Határon Túli Magyarok Titkársága osztályvezetője

Ünnepi plenáris előadások

10.00 **Hudecz Ferenc** (akadémikus, alelnök, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest):

Együttműködés és verseny: közös jövőnk – közös felelősségünk

10.30 **Gr. Mikó Imre-emlékplakettek átadása**

10.45 **Kiskoncert**

Orbán György: A brassói lány

Horváth Bálint: Négy prelúdium fehér hangokon

Zongorán játszik: Horváth Bálint

11.00 **Szünet**

11.30 **Zsoldos Attila** (akadémikus, osztályelnök, a Magyar Tudományos Akadémia

Filozófiai és Történettudományok Osztálya, Budapest): *Az Aranybulla és története*

12.00 **Hoffmann István** (akadémikus, egyetemi tanár, Debreceni Egyetem,

Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi Tanszék, Debrecen): *A helynevek mint a Kárpát-medence történetének forrásai*

13.00 **Ebéd** (a Protestáns Teológiai Intézet konviktusán)

FIATAL KUTATÓK A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

- 14.30 **Flóra Ágnes** (történész-levéltáros, Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Levéltára, Kolozsvár): *A kolozsvári polgár. Polgárjog és polgárfelvétel a kora újkori Kolozsváron*
- 14.50 **Kerekes-Máthé Bernadette** (fogorvos, adjunktus, George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem, Fogorvostudományi Kar, Marosvásárhely): *Fogmorfológiai jellegzetességek és metrikus paraméterek csíráhiányban*
- 15.10 **Gergely Attila-Levente** (polimermérnök, egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszék, Marosvásárhely): *Polimer nanoszálás szövetedékek előállításai és lehetséges alkalmazásai*
- 15.30 **Máthé István** (mikrobiológus, egyetemi docens, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar, Biomérnöki Tanszék, Csíkszereda): *Zöld tó, nem tiszta tó – A Szent Anna-kráterterő állapotának romlása*

15.50 Szünet

- 16.10 **Alt Mónika-Anetta** (közgazdász, egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár): *A digitális technológia szerepe a kiskereskedelmi értékesítésben*
- 16.30 **Pakó László** (történész, tudományos kutató, EME, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, Kolozsvár): *Gyilkosság, boszorkányüldözés és szakmai túlkapás. Egy „kivételes” prókátori életút a kora újkori Kolozsváron*
- 16.50 **Orbán-Bakk Kincső** (biológus, doktorandusz, tanársegéd, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Biológia és Geológia Kar, Integratív Biológia Doktori Iskola, Kolozsvár): *Egyéni és szociális immunitás a társas rendszerekben*
- 17.10 **Torkos Márk Erik** (vizuális művész, fotográfus, Partiumi Keresztény Egyetem, Művészeti Tanszék, Nagyvárad): *A népiségtől a kortársig: Hagyományörzés a kortárs művészet tükrében*
- 17.30 **Mitruľy Árpád** (nyelvész, doktorandusz, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Hungarológiai Tudományok Doktori Iskola, Kolozsvár): *James Joyce Ulysses című regényének intertextuális megközelítése fordításelméleti szempontból*

17.50 Zárszó

- 19.00 **Fogadás** (MCC, Márton Áron terem, Szentegyház/luliu Maniu u. 6. sz.)

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

HUDE CZ FERENC (Budapest, 1952. szeptember 12. –) kémikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Fő kutatási területe: peptid- és fehérjekémia, biomolekuláris kémia, immunkémia, ezen belül peptid-„szuperantigének” és peptid-biokonjugátumok szintézise, szerkezete és biológiai hatása közti összefüggések vizsgálata. 2006 és 2010 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora. 2010–2016 között a European Peptide Society elnöke. 2020 augusztusától az MTA természettudományi alelnöke.

Szűkebb szakterülete a biomolekuláris kémia, a bioorganikus kémia és az immunkémia. Legfontosabb eredményei: mikrobiális eredetű (pl. *M. tuberculosis*, *herpes simplex virus*, HSV), valamint tumoros szövetekből származó fehérjék (pl. mucin-1 és 2 glikoproteinek) és autoimmun folyamatok kiváltásában szerepet játszó fehérjék (pl. flaggrin, fibrin, vimentin) antigénszerkezetének feltérképezése, epitópok azonosítása klasszikus és kombinatorikus kémiai módszerekkel. Az immunreakciót kiváltó „szuperantigének” szintézise, amelyek alkalmasak a HVS-vírus, illetve a *M. tuberculosis* fertőzés, valamint bizonyos tumorkorai kimutatására és szintetikus vakcinák kifejlesztésére.

Eredményes kutatásokat folytat tumorelles és antimikrobiális szerek, riporter-molekulák, jelzett enzimszubsztrát és peptid-epitópok specifikus célsejtbe juttatása terén oligopeptid- és fehérjekonjugátumaik segítségével. A hatásmechanizmus vizsgálatára proteomikán alapuló megközelítési módszert dolgozott ki. Több mint 240 angol nyelvű tudományos publikáció szerzője vagy társszerzője (h-index 38).

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Hudecz Ferenc (akadémikus, alelnök, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest): Együttműködés és verseny: közös jövőnk – közös felelősségünk

A mi világunk változó világ. Szembe kell néznünk a tényekkel: többen, hosszabb ideig élünk és idősebbek vagyunk; változnak a klimatikus viszonyok, a környezet; a forrásaink (víz, energia, élelmiszer) végesek; egyenlőtlenül fejlődik a gazdaság, gazdaságiválság-jelenségek; bővül a mobilitás, a migráció; új társadalmi és kulturális feszültségek (pl. terrorizmus, xenofóbia); digitális (infokommunikáció) korbba léptünk. Mindeközben továbbra is sokfélék (nem, kor, nemzetiség, állampolgárság, vallás stb.) vagyunk, és közös a felelősségünk a jövő, az utódok iránt. E kihívások közös jellemzői: komplex és összetett problémák; lokálisan merülnek fel, de csak régióban és/vagy globálisan kezelhetők; leírásuk/elemezésük többféle tudást (tudományterületet) érint; megoldásuk inter-/multidiszciplináris együttműködést igényel; a megoldás(ok) kidolgozása és megvalósítása egyének, csoportok szempontjainak kölcsönös megértésén, mérlegelésén és belátásán alapulhat.

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

ZSOLDOS ATTILA az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE, Budapest) szerzett diplomát levéltár–történelem (középkori speciális tanulmányok) szakon (1986). Ezt követően az ELTE Történelem Segédtudományai Tanszékén dolgozott különböző beosztásokban. 1994-től a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Történettudományi Intézetének munkatársa lett, 2001 és 2020 között vezette az intézet Középkori Osztályát. Ma is az intézetben dolgozik mint kutatóprofesszor.

1993-ban kandidátusi (CSc) fokozatot, 2004-ben az MTA doktora (DSc) címet szerzett, 2010-ben az MTA levelező, 2016-ban rendes tagjává választották.

1998 óta lát el különböző feladatokat a tudományos közéletben, jelenleg az MTA Filozófiai és Történettudományi Osztályának osztályelnöke (2017–).

Fő kutatási területe az Árpád- és az Anjou-kor története, publikációi elsősorban a politika-, társadalom- és intézménytörténet kérdéseivel foglalkoznak.

Legjelentősebb munkái: A szent király szabadjai. Fejezetek a várjobbágyság történetéből. Budapest 1999., Magyarország világi archontológiája 1000–1301. Budapest 2011., A Druget-tartomány története 1315–1342. Budapest 2017., The Árpáds and Their Wives. Queenship in Early Medieval Hungary 1000–1301. Roma 2019., Az Aranybulla királya. Székesfehérvár 2022.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Zsoldos Attila (akadémikus, osztályelnök, Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai és Történettudományok Osztálya, Budapest): Az Aranybulla és története

Az előadás bemutatja a II. András által 1222-ben kiadott Aranybulla megszületésének politikatörténeti hátterét, valamint az 1222. év eseménytörténetét. Elemzi a közkeletűen „új berendezkedés”-nek nevezett királyi politika mindazon elemeit, amelyek az Aranybulla kiadása előtt döntő szerepet játszottak II. András reformjaiban. A hangsúly ennek megfelelően a birtokpolitika, a szabad birtokosokból királyi szervienseket formáló királyi döntés, valamint a kincstári reformok kérdéseire kerül. Az előadást az Aranybulla középkori utóélete főbb csomópontjainak áttekintése zárja az Aranybulla 1231. évi megújításától 14–15. századi megerősítésein át egészen a Hármaskönyvig, mely új értelmezési kereteket adott az Aranybullának, megalapozva ezzel azt az utóéletet, mely jelentősen eltér az Aranybulla 13. századi történeti valóságától.

MEGHÍVOTT ÜNNEPI PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

HOFFMANN ISTVÁN a Debreceni Egyetemen végezte tanulmányait, egyetlen munkahelye az egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke, ahol jelenleg egyetemi tanárként dolgozik. Kutatásai a helynevek nyelvi rendszerének vizsgálatával indultak: ezek elemzésére többszintű funkcionális modellt dolgozott ki, amelynek alkalmazása széles körben elterjedt, és összehasonlító elemzések alapjává vált. Később a helynevek története felé fordult a figyele, kiemelten foglalkozott a régi magyar helynévadás kérdéseivel.

Az Árpád-kori szórványemlékek vizsgálatával mintát adott a helynevek nyelvtörténeti forrásértékének hasznosítására és interdiszciplináris keretben történő felhasználására. Monográfiái és egyetemi oktatói tevékenysége révén kiterjedt, nemzetközileg is elismert helynévtörténeti iskola alakult ki körülötte. Tanítványai a magyar nyelvtudomány elismert művelői. Majd egy évtizede vezet akadémiai kutatócsoportot, 2022-ben irányításával indult útjára az MTA támogatásával a Magyar Nemzeti Helynévtár Program. Fontos tudományos közéleti feladatokat lát el, többek között elnöke az MTA Nyelvtudományi Bizottságának, alelnöke a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak. 2019-ben az MTA levelező tagjává választották.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
**Hoffmann István (akadémikus, egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi Tanszék, Debrecen):
A helynevek mint a Kárpát-medence történetének forrásai**

A helynevek tudományos vizsgálatának kérdése majd két évszázada szerepel a magyar tudomány közösségének kutatási tematikájában. A Magyar Tudós Társaság, majd a Magyar Tudományos Akadémia s velük karöltve az Erdélyi Múzeum-Egyesület is felkarolta a helynevek ügyét, s vállalkozásaik szép eredményekre vezettek. Ezek közül a munkálatok közül ki kell emelni a Szabó T. Attila körül kialakult kolozsvári iskola tevékenységét, amely a 20. század közepső harmadában ért el fontos eredményeket. Mindezen erőfeszítések ellenére sem rendelkezünk azonban átfogó ismeretekkel sem a ma használatban lévő, sem a történeti forrásokban fellelhető helynevekről. Ennek a legfőbb akadályja az, hogy a Kárpát-medence magyar helynévkincse még megközelítő teljességében sincs dokumentálva. Erre a feladatra vállalkozik a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával a Magyar Nemzeti Helynévtár Program, amely korszerű adatbázisok és kiadványok formájában kívánja dokumentálni és szakemberek, valamint az érdeklődők elé tárni a magyar szókinccsnek ezt a hatalmas, fontos szeletét. A helynevek – lokális kötöttségükből adódóan – minden más nyelvi elemnél alkalmasabbak arra, hogy segítségükkel megismerjük a különböző nyelvek Kárpát-medencei történetét. Emellett mint a nemzeti önazonosság fontos kifejezői a mai ember identitástudatának is fontos formálói.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

FLÓRA ÁGNES 2002-ben a Babeş–Bolyai Tudományegyetem történelem–művészettörténet szakán szerzett diplomát, majd ezt követően a Közép-európai Egyetem (CEU) Középkortörténeti Tanszékén mesteri (2003), majd doktori fokozatot (2014). 2008-tól a Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Levéltárának munkatársa, 2010-től a BBTE óraadó tanára. Ösztöndíjas kutatója volt a münsteri *Institut für vergleichende Staedtegeschichte* (2007) és a marburgi *Herder-Institut*nak (2010). 2015-ben elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatói Ösztöndíját. Számos hazai és nemzetközi konferencián, nyári egyetemen tartott előadást. Fő kutatási területe a kora újkori város- és társadalomtörténet. A városvezető eliteket tárgyaló doktori disszertációja 2019-ben a Brepols Publishers várostörténeti sorozatában látott napvilágot. Több angol, magyar és román nyelvű szakfolyóiratban és kötetben közölt, a városi öntudatfejlődéshez, mentalitástörténethez és írásbeliséghez kapcsolódó tanulmányt. Két forráskiadvány társszerkesztője.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Flóra Ágnes (történész-levéltáros, Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Levéltára, Kolozsvár): A kolozsvári polgár. Polgárjog és polgár-felvétel a kora újkori Kolozsváron

Hogyan lett valakiből kolozsvári polgár? Előadásom központi kérdésére számos vizsgálat alapján keresem a választ, melyből kiderül, milyen feltételek mellett, milyen kötelességvállalással és milyen indíttatásból lett vagy lehetett valaki a város teljes jogú polgára. Honnan jött, milyen lehetőségei voltak, és miért volt vonzó a városi közteherviselés? Mind olyan kérdések, melyekre a válaszkeresés az írott források vizsgálatán keresztül történik. Azok rövid bemutatása pedig a levéltári, azon belül a városi irattípusok megismerését is szolgálja.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

KEREKES-MÁTHÉ BERNADETTE felsőfokú tanulmányait a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Fogorvosi Karán végezte. Tudományos munkássága már diákkorában elkezdődött, a tudományos tevékenység iránti elkötelezettsége pedig a mai napig tart. Egyetemi oktatói pályafutását 2006-ban kezdte, majd 2008-tól doktori kutatásban vett részt, melynek témája a fogcsírahiány előfordulásának, etiológiájának és a társuló morfológiai jellegzetességeknek a vizsgálata volt. Jelenlegi kutatási területéhez tartoznak a különböző morfometriai vizsgálatok csírahiányos pácienseknél, morfológiai és metrikus jellegzetességek vizsgálata középkori leleteken, valamint a fogászati cementek és lenyomatanyagok különböző paramétereinek a vizsgálata. 2009-ben és 2013-ban szakmai képzésen és kutatásban vett részt a budapesti Semmelweis Egyetemen és a Liverpooi Egyetem Egészség és Élettudomány Karán. Munkássága során több mint 30 tudományos publikáció megjelenésében vett részt, és több nemzetközi konferencián mutatta be kutatásainak eredményét. Jelenleg a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem Fogmorfológiai és Anyagtani Tanszékén egyetemi adjunktus, az MTA külső tagja, és nagy lelkesedéssel vezeti a Morfomat diákszakkör tudományos tevékenységét.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Kerekes-Máthé Bernadette (fogorvos, adjunktus, George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem, Fogorvostudományi Kar, Marosvásárhely): Fogmorfológiai jellegzetességek és metrikus paraméterek csírahiányban

A különböző veleszületett fogazati rendellenességek, mint a fogcsírahiány, igen összetett háttérrel rendelkeznek. Ezek felderítésére elsősorban morfometriai és genetikai kutatások irányulnak, amelyeknek az eredményei segítik a célzott és időben történő kezeléseket. Előadásában fogakon és fogíveken végzett morfológiai és metrikus mérések lehetőségeit és eredményeit mutatja be, melyekből kiderül, hogy az apró részletek megismerése és tanulmányozása elvezethet a vizsgált rendellenesség átfogó ismeretéhez.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

GERGELY ATTILA-LEVENTE 2008-ban végzett BSc-tanulmányával a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karán, majd MSC-képzésen vett részt a Transilvania Egyetemen Brassóban, ezt 2010-ben fejezte be. Doktori tanulmányait az Amerikai Egyesült Államokban folytatta az Akroni Egyetem Polimer Mérnöki és Tudományok Karán, új poliizobutilén-alapú termoplasztikus elasztomerek előállításának kutatásával. PhD-oklevelet 2014-ben szerzett polimer tudományok szakterületen.

2014–2015 között kutatásvezető volt egy NSF-SBIR II pályázatban, melynek keretében polimeralapú, rákos dagantok diagnosztikájára alkalmas vegyületek előállítását vizsgálta. 2016-tól a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem adjunktusa, ahol egy új, a polimer szálás szövetekkel kapcsolatos kutatást indított el. Fő kutatási területe a polimer szálás szövetek előállítása és vizsgálata. Tanulmányait neves szakfolyóiratokban közzétette.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása: **Gergely Attila-Levente (polimermérnök, egyetemi adjunktus, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszék, Marosváráshely): Polimer nanoszálás szövetek előállítása és lehetséges alkalmazásai**

A polimer nanoszálak (átmérő $< 1 \mu\text{m}$) nagy figyelmet kaptak az elmúlt évtizedekben a nagy felület-térfogat arányból származó tulajdonságaik miatt. Alkalmazási potenciáljuk széles körű: szűrők, gyógyszerkészítmények, orvosi alkalmazások, szenzorok, napelemek, kompozitanyagok erősítőszálai, katonai ruházat.

A nanoszálak előállítására az elektrosztatikus szálképzési eljárást előszeretettel használják, mivel relatív olcsó, flexibilis a felépítése, és egyszerű használni. Viszont az eljárásnak többek között hátránya az alacsony termelékenység, 0,01–0,5 g/h. A termelékenység növelésére több megoldást is kifejlesztettek, egy nagy polimeroldat felszín alkalmazva, így elérhetik a $\sim 10\text{--}200 \text{ g/h-t}$. Az elektrosztatikus szálképzés követelménye az elektromosan vezető polimeroldat és egy nagyfeszültségű tápforrás. Ezzel szemben, a centrifugális szálképző eljárás a centrifugális erőt használja a szálak előállításához. Az eljárás egyszerűségéhez már laboratóriumi méretek mellett is nagy teljesítmény társul, 60 g/óra/kapilláris. Az eljárás ugyanakkor nem igényel elektromosan vezető oldatot, vagy magas DC-feszültséget.

Az előadásban Gergely Attila bemutatja a fent említett szálképzési eljárásokkal kapcsolatos tapasztalatait, illetve a polimer szálás szövetek lehetséges alkalmazását a gyógyszeriparban, szűrési alkalmazásokban, illetve nyomásmérő szenzorok fejlesztésében.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

MÁTHÉ ISTVÁN a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Biológia–Geológia Karán szerezte meg biológusi diplomáját (1999) és doktori fokozatát (2007). A csíkszeredai biomérnöki képzések elindulásától kezdve (2002) a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karán oktat, ahol jelenleg egyetemi docens. Fő kutatási területe extrém és különleges vizes élőhelyek, szennyezett környezetek mikrobiális ökológiájának vizsgálata.

Kutatási témái közé tartozik a székelyföldi ásványvizek bakteriológiai vizsgálata, illetve székelyföldi tavak (pl. a helioterm, extrém sós Medve-tó vagy a Szent Anna-krátertó) mikrobiológiájának a tanulmányozása. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem mikrobiológusával közösen a tudományra nézve hat új baktériumfajt írtak le, ezek közül a *Rhodococcus sovotensis* a Medve-tóból került elő. A Szent Anna-tóból írták le a „székelybacilust” (*Siculibacillus lacustris*), illetve a Sapientia egyetem nevét viselő *Sapientia aquaticát*.

Eddigi munkájának eredményeként szerzője/társszerzője 3 szakkönyvnek, 30 ISI-pontszámmal rendelkező folyóiratban megjelent tanulmánynak, illetve további 43 szakcikknek és 4 szabadalomnak.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Máté István (mikrobiológus, egyetemi docens, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar, Biomérnöki Tanszék, Csíkszereda): Zöld tó, nem tiszta tó – A Szent Anna-krátertó állapotának romlása

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem a Balatoni Limnológiai Kutatóintézetrel, az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel együttműködve 2012 óta rendszeresen kutatja és monitorozza a tó élővilágát és ökológiai rendszerének működését. Az elmúlt egy évtizedben a tó lebegő, mikroszkopikus algavilága gyökeresen átalakult, a korábban jellemző páncélos ostoros algák helyét parányi zöldalgák tömege vette át. Ennek következtében a víz átlátszósága 6-6,5 méterről kevesebb mint egy méterre csökkent, a tó vizének korábbi kékeszürke színe zavaros zöld színűvé vált. A jelentős változások hátterében a tóba 2010 körül bekerült és azóta tömegesen elszaporodott invazív halfaj, az ezüstkárász áll, amely szinte teljesen kiirtotta az algaelfogyasztó apró állatok (az ún. zooplankton) állományát. Az ezüstkárász ún. kaszkád hatása átalakította a tó egész ökológiai rendszerét, és ezáltal nagyon jelentős vízminőségromlást okozott.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

ALT MÓNIKA-ANETTA a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának habilitált egyetemi docense, a doktori iskola tagja és a Digitális marketing mesteri felelőse.

Felsőfokú tanulmányait a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karán végezte: 2001-ben az alapképzésen, 2002-ben pedig a mesterképzésen, mindkettőt marketing területen. A doktori diplomát a temesvári Nyugati Egyetemen szerezte 2009-ben, míg a habilitációs fokozatát 2022-ben

kapta meg ugyancsak marketing területen, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen.

Közel húszéves egyetemi oktatási tapasztalattal rendelkezik. A marketingkutató, marketingtervezés, eladásmenedzsment, turizmusmarketing és szolgáltatások alapjai tantárgyakat oktatja alapképzésen, míg a mesteri képzésen online marketingkutató és integrált marketingkommunikációt oktat. 2010-ben indította el a Marketingtervezés a gyakorlatban és a Marketingkutató a gyakorlatban című programokat, melyeknek keretén belül a diákok valós vállalati feladatokon dolgoznak. Az elmúlt tíz évben 24 marketingtervet, 25 marketingkutatót, három online marketingkutatót és négy kiskereskedelmi tervet készítettek a helyi vállalatoknak.

A publikációs listája 10 ISI-cikket, 16 nemzetközi adatbázisban jegyzett cikket, 14 könyvfejezetet és 29 nemzetközi konferenciát tartalmaz. Kutatói tevékenysége főleg a reklám és a kiskereskedelem területéhez kapcsolódik. A pénzügyi szolgáltatások reklámozásának kutatási eredményeit a European Journal of International Management, az International Journal of Bank Marketing, az Applied Economics Letters, az International Journal of Retail & Distribution Management, valamint a Journal of East European Management Studies folyóiratok publikálták. A kiskereskedelmi innovációval kapcsolatos kutatási eredményeit a European Journal of Innovation Management és az Electronic Commerce Research folyóiratok közölték.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Alt Mónika-Anetta (közgazdász, egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar, Kolozsvár): A digitális technológia szerepe a kiskereskedelmi értékesítésben

Az élelmiszer-kiskereskedelmi szektor az elmúlt években számos technológiai újítást vezetett be. Jelen kutatás célja feltárni a nemzetközi kiskereskedők által bevezetett innovációkat, valamint rendszerezni őket a vállalati tevékenységek és a fogyasztók szempontjából. Az innovációkutatásban és besorolásban az Oslo kézikönyv rendszerét használták, amely termék, marketing, szervezeti és folyamatok területre osztja fel az innovációkat. Ami a fogyasztói szempontot illeti, a technológiák megkönnyíthetik a vásárlás előtti, a vásárlási és a vásárlás utáni élményt. Az előadás alatt választ adunk arra a kérdésre, hogy az azonosított technológiák milyen szerepet töltenek be mind a vállalatok működésében, mind pedig a vásárlói élményben.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

PAKÓ LÁSZLÓ történész, 2009 óta az Erdélyi Múzeum-Egyesület Jakó Zsigmond Kutatóintézetének tudományos munkatársa. Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végezte 1999 és 2003 között, ahol 2004-ben magiszteri, 2013-ban pedig doktori fokozatot is szerzett. Kutatási területei az erdélyi fejedelemségkori város-, intézmény-, jog- és társadalomtörténet, különösen Kolozsvár városa kora újkori bíráskodási gyakorlata; bűnök, büntetések, bűnözőtársadalom a kora újkori Kolozsváron; jogtudó értelmiség; város és nemesség a kora újkori Erdélyben. Társzerkesztője a Kiss András kézírata alapján készült Kolozsvári boszorkányperek, 1564–1743 című forráskiadványnak. 2012 óta egyik szervezője a Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat történelem szekciójának, és szerkesztőségi tagja a 2013-tól megjelenő Certamen. Előadások a Magyar Tudomány Napján az Erdélyi Múzeum-Egyesület I. Szakosztályában című évkönyvsorozatnak.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Pákó László (történész, tudományos kutató, EME, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, Kolozsvár): Gyilkosság, boszorkányüldözés és szakmai túlkapás. Egy „kivételes” prókatori életút a kora újkori Kolozsváron

Az előadás Igyártó György kolozsvári prókátor személyét és életútjának különböző vetületeit veszi vizsgálat alá, kiemelve azon lehetőségeket, kihívásokat és buktatókat, melyek meghatározhattak egy kora újkori prókatori életutat. Habár szakmai pályafutása kezdetén súlyos feleséggyilkossági vádak zúdultak a nyakába, karrierje nem törött derékba. Kezdetben a városiak magánügyvédjeként, majd a város alkalmazott prókátoraként kiterjedt társadalmi hálót szőtt maga köré, kapcsolatba kerülve a városi elit számos tagjával. A városi közerkölcsök és a boszorkányok elleni harc éllovasaként 1582 és 1585 között majdnem tucatnyi feltételezett boszorkányt állított bíróság elé, ezzel válva Kolozsvár leghírhedtebb boszorkányüldözőjévé. Sikeresnek tűnő szakmai tevékenysége ellenére, vélhetően pénzsóvársága és bosszúvágya által hajtva, számos olyan szakmai túlkapást követett el, amelyek nemcsak szakmai fejlődésében rántották vissza, hanem a város bírósi intézményrendszerében is változást hoztak. Vélhetően Igyártó esetéből okulva határozta el a városi magisztrátus, hogy a közbüntettek esetében hivatalból indítandó perek kezdeményezésének jogát kizárólag a nemrég létrehozott városi jogügypigazgatók (a forrásokban direktorok, mai modern kifejezéssel ügyészek) kezébe adja át.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

ORBÁN-BAKK KINCŐ Líceumi tanulmányait a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium Természettudomány osztályában végezte, ezt követően 2013-2016 között a BBTE Biológia és Geológia karán biológus oklevelet, majd 2018-ban magiszteri diplomát szerzett orvosi biológia szakon. 2018-ban beiratkozott a BBTE Integratív Biológia Doktori Iskolájába, melynek azóta is doktorandusz hallgatója. Kutatásai során azt vizsgálja, hogy a fertőzés miképpen befolyásolja a *Myrmica scabrinodis* nevű hangyafaj egyéni és szociális immunitását. Kutatás mellett még oktatói tevékenységet is folytat, ugyanis tanársegéd a BBTE Magyar Biológiai és Ökológiai Intézetben, ahol laborgyakorlatokat tart citológia, sejtbiológia, biokémia, élettan, állatökológia tantárgyakból. Doktori tanulmányai során számos ösztöndíjban részesült, éveken át a Collegium Talentum program ösztöndíjasa volt, elnyerte az Eötvös Loránd Tudományegyetem támogatását doktori hallgatók részére, valamint Entrepreneurship for innovation through doctoral and postdoctoral research, POCU/380/6/13/123886 ösztöndíjas volt. Különböző tanulmányutakon vett részt, Németországban az Erasmus+ program keretein belül, és a Lengyel Tudományos Akadémia közreműködésével a Varsói Állattani Intézetben, ahol számos molekuláris biológiai módszert sajátított el. 2022-ben az egyetemen folytatott oktatói és kutatói munkája végett elnyerte az Excellencia Díjat.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása: **Orbán-Bakk Kincső (biológus, doktorandusz, tanársegéd, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Biológia és Geológia Kar, Integratív Biológia Doktori Iskola, Kolozsvár): Egyéni és szociális immunitás a társas rendszerekben**

A társas rovarok immunrendszerének a működése már régóta foglalkoztatja a kutatókat, hiszen e szervezetek nagy sűrűségüknek köszönhetően számos mikroorganizmus fertőzésének vannak kitéve nap mint nap. A társas rendszer tagjai a patogének ellen egyéni és társas stratégiák alkalmazásával próbálnak védekezni, csökkentve a fertőzés terjedését, illetve ennek hatását. Előadásában Orbán-Bakk Kincső főként a társas rovarokat, s ezen belül a hangyákat érintő gazda-parazita szervezetek koevolúcióját, a kapcsolatok adaptív jellegeit, illetve a paraziták gazdára gyakorolt hatásait és a gazda különböző védekezési stratégiáit fogja tárgyalni.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

TORKOS MÁRK ERIK vizuális művész, fotográfus

Egyetemi tanulmányok:

- Partiumi Keresztény Egyetem, képzőművészet szak (BA), vizuális kommunikáció (MA).
- Több csoportos kiállítás résztvevője, aktív alkotó, figyelő.
- Kutatási területe leginkább a „rég-új” kapcsolatra épít. A vidéki, rurális élet és a népi (elsősorban) tárgyi hagyományok kapcsolata a jelenkorban, a hagyományörzés és a virtualitás, népi és urbánus kapcsolata.

Ahogy sok más alkotótársa, úgy ő is fontosnak tartja a rugalmasságot és az éberséget. A világ jelenkori változásaira történő reagálás ugyanolyan élő számára, mint az örök és mindig létező problémák a társadalomban, természetben.

Akotói formanyelve leginkább az installációk és térplasztikák között mozog, viszont a Land Art (és az ezekhez kapcsolható műfajok) is közel állnak hozzá. A fotográfiában elsősorban a dokumentarista irányvonal a meghatározóbb.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
Torkos Márk Erik (vizuális művész, fotográfus, Partiumi Keresztény Egyetem, Művészeti Tanszék, Nagyvárad): A népiségtől a kortársig: Hagyományörzés a kortárs művészet tükrében

A kortárs művészet igyekszik reagálni. Ez a reakció legtöbbször adaptációt, beemelészt jelent, új kontextusba helyez és megőriz egy fogalmat, formát. A népi hagyományok (legyen szó szokásokról, tárgyokról) megőrzése sok esetben a kortárs formanyelvek segítségével történik és válik egy új kommunikációs eszközzé. Mindezt teszi úgy, hogy elődeink korpépét és a mai ember szándékait egyszerre hordozza.

Az előadás fő motivációja a hagyományörzés és a kortárs művészetek összekapcsolása, ezáltal szélesebb körben való ismertetése, elsősorban a fiatalabb generációk számára.

MEGHÍVOTT PLENÁRIS ELŐADÓ A MTNE 21. FÓRUMÁN

MITRULY ÁRPÁD egyetemi tanulmányait a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudomány Karán végezte. Magyar–angol szakos alapképzéses hallgatóként elsajátíthatta mindazon irodalom- és nyelvtudományi alaptudást, amit az elmúlt időszakban sikeresen fel tudott használni. Magiszteri képzése során már foglalkozott James Joyce-szal, műveivel, magával az ír filmmel és nyelvvel. Ez a két év segítette eldönteni, hogy doktori kutatása célpontja Joyce *Ulysses* c. regénye legyen.

Mindamellet, hogy kutatását nagy előszeretettel folytatja, a vezetőtanára megbízta számos olyan akadémiai közegben történő munkával, amely nem csak munkáját segíti, hanem hasznos ismeretekkel és tapasztalatokkal látja el. Doktori kutatásai első évében magyart mint idegen nyelvet tanított minden olyan idegen nyelvű hallgatónak, aki valamilyen mértékben érdeklődött a magyar nyelv nyújtotta lehetőségek iránt. Több hallgató is részt vett az órán, voltak közöttük első-, másod- és harmadéves hallgatók, Erasmus diákprogrammal érkező hallgatók és doktoranduszok. Továbbá részt vett egy fordítói lexikon megszerkesztésének alapműveleteiben, amit egy másodéves diákcsoport segítségével folytatott, ígéretes eredményeket elérve. Mindemellet tanulmányai publikáció előtt állnak, amelyek az EME-nél és a Korunkban fognak megjelenni.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:
**Mitruly Árpád (nyelvész, doktorandusz, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Hungarológiai Tudományok Doktori Iskola, Kolozsvár):
James Joyce Ulysses című regényének intertextuális megközelítése fordításelméleti szempontból**

Eddigi kutatásai és tanulmányai fordításpraxeológiai szemszögből vizsgálják James Joyce *Ulysses* című modernista alkotásának egyes szövegrészeit a Shakespeare műveivel párhuzamba állítható intertextualitások tükrében. Kutatásában az *Ulysses*ben található Shakespeare-idézetek, parafrázisok rendszerezése mellett egy intertextuális hálózatot előtérbe helyező, esetenként kulturális identitással telített szövegrészleteket figyel meg, amelyek a fordítás során a magyar nyelv valamelyik nyelvi szintjén jelentkeznek és problematizálhatók. A Joyce-fordítási praxis tudományos megközelítése végett javaslottnak bizonyul a Shakespeare-fordítások diskurzusba való bekapcsolódása, hangsúlyozva a hozzá társuló fordítással és fordíthatósággal kapcsolatos kérdéseket.

AZ EME SZAKOSZTÁLYAINAK ÉS FIÓKEGYESÜLETEINEK TUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAKA

I. BÖLCÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Irodalom, nyelvészet, színháztudomány interdiszciplináris kontextusban

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

Történelem szekció

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

Zenetudományi szekció

Zenei (év)fordulók

Helyszín: BBTE Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar, Kolozsvár, Horea út 7. sz.

Időpont: 2022. november 19., 10.00 óra

II. TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Erdélyi Természettudományi Konferencia (ETK-21)

videókonferencia

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

III. ORVOS- ÉS GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Marosvásárhelyi szekció

150 éves az erdélyi magyar orvos- és gyógyszerészképzés

Helyszín: Kultúrpalota kisterme, Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz.

Időpont: 2022. november 4., 18:00 óra

Kolozsvári szekció

Helyszín: Sapientia EMTE (Óváry-terem), Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2022. november 19., 10.00 óra

IV. JOG-, KÖZGAZDASÁG- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Jogtudományi szekció

150 éves a kolozsvári magyar jogtudományi egyetemi oktatás

Helyszín: Sapientia EMTE (Óváry-terem), Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2022. november 17., 18.00 óra

V. MŰSZAKI Tudományok Szakosztálya

XXIII. Műszaki Tudományos Ülésszak

Helyszín: Mathias Corvinus Collegium Alapítvány (Márton Áron terem), Kolozsvár,
Szentegyház/Iuliu Maniu u. 6. sz.

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

VI. MATEMATIKAI ÉS INFORMATIKAI SZAKOSZTÁLY

13. Matematika és informatika alkalmazásokkal konferencia

Helyszín EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2-4. sz. és BBTE központi épülete,
Kolozsvár, Farkas/M. Kogălniceanu u. 1. sz.

Időpont: 2022. november 25–27.

VII. AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY ÉS SEPSISZENTGYÖRGYI FIÓKEGYESÜLET

XVIII. Agrártudományi konferencia. Agrártudomány az élhető jövőnk alapja

Helyszín: Sapientia EMTE, Sepsiszentgyörgyi Tanulmányi Központ, Csíki u. 50. sz.

Időpont: 2022. november 25, 10.00 óra

CSÍKSZEREDAI FIÓKEGYESÜLET

A nemzeti tudományosság és művészetek erdélyi-székelyföldi kiválóságai

Helyszín: Sapientia EMTE, Csíkszereda, Szabadság tér 1. sz.

Időpont: 2022. november 4., 9.00 óra

GYERGYÓSZENTMIKLÓSI FIÓKEGYESÜLET

Rendszerváltás vagy hatalomátmentés

Helyszín: Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár, Kossuth Lajos u. 25. sz.

Időpont: 2022. november 11–12., 11.00 óra

MAROSVÁSÁRHELYI FIÓKEGYESÜLET

Erdélyi városok a 19. században

Helyszín: Teleki Téka, Marosvásárhely

Időpont: 2022. december 3., 10.00 óra

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA PARTIUMBAN

Intézményépítés és nemzeti összetartozás a Kárpát-medencei magyar tudományban

Helyszín: Partiumi Keresztény Egyetem új épülete, Nagyvárad, Sulyok István u. 14–16. sz.

Időpont: 2022. november 11., 10.00 óra

ORSZÁGOS MAGYAR DIÁKSZÖVETSÉG

II. Tehetséghid tudományos konferencia

Helyszín: Kolping Legényegyleti Ház, Temesvár, Doctor Ioan Bontilă u. 12–14. sz.

Időpont: 2022. november 25–27., 19.00 óra

I. BÖLCSÉSZET-, NYELV- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Irodalom, nyelvészet, színháztudomány interdiszciplináris kontextusban

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

Szervezők:

EME Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály

Interkulturali-THÉ Egyesület

BBTE Hungarológia Doktoriskola

9.00 Regisztráció, köszöntések

9.30 Biró Annamária (BBTE–EME): *Női perspektívák forradalom idején. Az ego-műfajok lehetőségei*

9.50 Jakab Imola (BBTE): *Wass Otilia* kéziratos versfüzete

10.10 Mercs István (Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület, Nyíregyháza): *Mária-apokrifek Kaffka Margittól*

10.30 Miklós Krisztina: *A fegyelmező és elnyomó hatalmi struktúrák anatómiája és hatásai Sofi Oksanen regényeiben*

10.45 Megbeszélés

11.00 Tapodi Zsuzsa (Sapientia EMTE): *Külső és belső monológok, banális tragédiák. Narrátori pozíciók kortárs magyar regényekben* (Háy János: *Mamikám*, Nadas Péter: *Rémtörténetek*, Tompa Andrea: *Haza*)

11.20 Ladányi István (Pannon Egyetem, Veszprém): „*Mi az, hogy Palics?*” Transzkulturális közelítések Tolnai Ottó *Szeméremékszerek* című regénytrilógiájához

12.00 Bányai Éva (Bukaresti Egyetem): *Átmenetnarratívák a kortárs román prózában*

12.10 Bereczki Szende (BBTE): *Cseh Katalin: Emlék-bazár – az emlékezet perspektívája*

12.30 Molnár Attila (BBTE): *Tóth Kinga költészetének dualitása*

12.50 Megbeszélés

13.30 Ebédszünet

14.45 A **Debüt-díj** eredményhirdetése (Keszeg Vilmos)

15.00 Hajdó Noémi (BBTE): *Gimnazisták olvasási szokásai*

15.20 Molnár Bodrogi Enikő (BBTE): *Hasonlóságok és különbségek az öt finnugor kisebbség nyelvi narratívái között*

15.40 Tamás Csilla (EME): *Pesty Frigyes helynévgyűjtéséről*

16.10 Benő Attila (BBTE)–Sófalvi Krisztina (EME, Sapientia EMTE): *Tükörszavak és tükörszerkezetek a mezőségi beszélők nyelvjárásában*

16.30 Demeter Zsuzsa (Helikon, Kolozsvár): *Az Utunk képarcívuma*

16.50 Bilibok Apollónia (BBTE): *Streamelt előadások interaktív módozatai – erdélyi kortárs színházak*

17.10 Megbeszélés

17.30 Az Erdélyi Múzeum folyóirat 2022/3. számának bemutatása (Varga P. Ildikó; meghívottak: a szerzők és a felelős kiadó)

17.45 A Certamen IX. kötet bemutatása (Egyed Emese, Pakó László – meghívottak: a szerzők és a felelős kiadó)

18.30 Zár szó

Történelem szekció

Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

Szervezők:

EME Bölcsész- , Nyelv- és Történettudományi Szakosztály

EME Jakó Zsigmond Kutatóintézet

9.00 Köszöntő

Ülésvezető: Hegyi Géza (Erdélyi Múzeum-Egyesület, Jakó Zsigmond Kutatóintézet)

9.10 Bagi Dániel (Eötvös Loránd Tudományegyetem): *„Az Árpád- és Anjou-kor magyar egyházi archontológiájának kérdései” című kutatócsoport és tevékenysége*

9.30 Báling Péter (Pécsi Tudományegyetem): *Monoszló Péter és Bajor Ottó király kapcsolata a 14. század elején*

9.50 Galambosi Péter (ELTE): *A pankotai főesperesség kialakulása*

10.10 Buják Gábor (PTE): *A szász egyházi önszerveződés a középkori Dél-Erdélyben és Észak-Magyarországon (dékánságok, papi testvérületek)*

10.30 Hozzászólások, szünet

Ülésvezető: Fejér Tamás (EME, JZsK)

11.00 W. Kovács András (EME, JZsK): *A 15. századi vajdai igazságszolgáltatásról*

11.20 Oborni Teréz (Eötvös Loránd Kutatóhálózat, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet; ELTE): *Novae constitutiones – királyi hatalom és államépítés a keleti Magyar Királyságban (1556–1559)*

11.40 Bogdándi Zsolt (EME, JZsK): *Ítélmesteri jegyzetek és kúriai bíráskodási jegyzőkönyv a kora újkori Erdélyben*

12.00 Hozzászólás, szünet

12.30 Mátyás-Rausch Petra (ELKH, BTK, TTI): *Giorgio Basta kormányzói tevékenysége – kormányzó és királyi biztosok Erdélyben (1602–1605)*

12.50 Rác Balázs Viktor (ELKH, BTK, TTI; ELTE): *A sepsiszéki cirkálási jegyzőkönyvek kiadásának tanulságai és hasznosíthatóságuk*

13.10 Karda-Markaly Aranka (Csíki Székely Múzeum): *Egy 17. századi csíkszéki deliberátum tanulságai*

13.30 Hozzászólások

13.40 Ebédszünet

Ülésvezető: Pakó László (EME, JZsK)

15.00 Gálfi Emőke (EME, JZsK): *Péchi Simon kancellár viselt dolgairól*

15.20 Újlaki-Nagy Réka (ELKH, BTK, TTI): *Péchi Simon Talmud-fordításai*

15.40 Szalai Ágnes (ELKH, BTK, TTI; ELTE): *„Az váradiak [...] Sebesvár ellen csikorgatják fogokat”. Sebesvár végvára az Apafi-korszak első felében*

16.00 Hozzászólások, szünet

16.30 Offner Robert (Regensburgi Egyetem): *Thomas Jordanus von Klausenburg értekezése a járványokról (1576) és humanista levelező-kapcsolatrendszere (online)*

- 16.50 Csoma Nikol (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvári Magyar Történeti Intézet): *Érzelmek hálója a 18. századi Nagybányán*
- 17.10 Lakatos Artúr Loránd (Partiumi Keresztény Egyetem, Gazdaságtörténeti Tanszék): *Kipufogófüstbe ment terv: előkészületek a hatékony kolozsvári tömegközlekedés megszervezésére, 1941–1943*
- 17.30 Hozzászólások, szünet

Könyvbemutatók

- 18.00 Gálfi Emőke: Gyulafehérvár és uradalma a 16. század második felében. EME, Kolozsvár, 2021. (Erdélyi Tudományos Füzetek 295.) A kötetet bemutatja: Kovács András (EME, JZSK)
- 18.20 Karda-Markaly Aranka: Csíkszék és a csíkszéki nemesség a 16–17. században. EME, Kolozsvár, 2022. A kötetet bemutatja: Oborni Teréz (ELKH, BTK, TTI; ELTE)
- 18.40 Zárszó

Zenetudományi szekció

Zenei (év)fordulók

Helyszín: BBTE, Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar, Kolozsvár, Horea út 7. sz.

Időpont: 2022. november 19., 10.00 óra

Szervezők:

EME Bölcsész- és Nyelv- és Történettudományi Szakosztály

Erdélyi Zenetudományi Munkaközösség,

BBTE, Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar

- 10.00 A konferencia köszöntése (Miklós Noémi dékánhelyettes, kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar)
- 10.05 Csákány Csilla: Ünnepelel az erdélyi magyar éneklő közösség: százéves a Romániai Magyar Dalosszövetség
- 10.30 Horváth Bálint: *Egy „csíksomlyói humanista zenei körképe” – Orbán György Kájoni-mitológiája*
- 10.55 Windhager-Geréd Erzsébet: *Híres orgonák kihatása a 20.század erdélyi egyházzeneészeinek életútjára. Körséta a Bickerich–Dressler–Zsizsmann-csillagzat nyomdokain haladva*
- 11.30 Kávészünet
- 11.45 Fekete Miklós: *Veress Sándor zeneszerző emlékezete*
- 12.10 Simény Beáta: *Monográfiáktól az ego-dokumentumokig: a Brassai-kutatás zenei jelentőségű forrásháttere*
- 12.35 Jánó Kinga: *Száz éve született Faragó József néprajzkutató*
- 13.00 Birtalan Beáta: *A népdalzsoltárok egyik közkinccsé tevője. Birtalan József 95*

II. TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Erdélyi Természettudományi Konferencia (ETK-21)

videókonferencia

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

A konferencia linkje: meet.google.com/uve-ghes-ejd

Szervezők:

EME, Természettudományi Szakosztály

Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kémia és Vegyészmérnöki Kar

Magyar Kémia és Vegyészmérnöki Intézet.

8.30 Belépés az internetes platformra, a rendszer tesztelése

9.00 Megnyitó – „Tudomány: út a világ megismeréséhez” – Csavdári Alexandra

1. Plenáris Előadások

9.10 Kékedy-Nagy László: *In memoriam Békésy György (1899–1972), Fiziológiai és orvostudományi Nobel-díj, 1961*

09.25 Hozzászólások, kérdések, kiegészítések

09.30 Könyvbemutató: Szócs Katalin: *Természeti elemek színes összjátéka* (6 kötet)

10.00 Hozzászólások, kérdések, kiegészítések

10.10 Szünet

2. Szekció-előadások

Biológia és környezettudományok szekció

Ülésvezető: Virág Piroska (Prof. Dr. Ion Chiricuța Onkológiai Intézet, Kolozsvár)

10.40 Fodorpataki László, Tompa Bernát: *Előedzés: korszerű módszer a szélsőséges környezeti körülményekkel szembeni túróképesség fokozására természetett növényeknél* (biológia)

11.00 Patkó Ferenc: *Viráglátogató bogarak (Insecta-Coleoptera) a Retyezát és Hargita hegységéből* (biológia)

11.20 Fekete Judit, Várbíró Gábor, Bozóki Tamás, Széles Júlia, Boda Pál: *A mintavételi erőfeszítés hatása a makrozoobenton-közösségek taxon- és funkcionális alapú diverzitási értékeire és a víztestek ökológiai állapotminősítésére* (környezettudományok)

11.40 Vajda Ágota: *Neisseria gonorrhoeae* baktérium antibiotikum-rezisztenciájának vizsgálati módszerei és a gonorrhoea betegség lehetséges kezelése (biológia)

12.00 Mihály Norbert-Botond, Cristea Vasile-Mircea: *Települési szennyvíztisztító modellezése mesterséges neurális hálózatok segítségével* (környezettudományok)

12.20 Szünet

Kémia szekció

Ülésvezető: Simon-Várhelyi Melinda (BBTE, Kolozsvár)

12.40 ifj. Várhelyi Csaba, Pokol György, Szalay Roland, Mereu Raluca-Anca, Simon-Várhelyi Melinda, Tötös Róbert, Madarász János, Papp Judit, Mihály Judith: *Szemi- és tioszemikarbazonokkal képzett platina- és nikkelkomplexek előállítás, valamint fizikai-kémiai és biológiai vizsgálatuk* (kémia)

- 13.00 Lovász Tamás, Szőcs János-Barna, Csavdári Alexandra: *Metilénkék analógok adszorpciók kinetikájának vizsgálata* (kémia)
13.20 Váncza Manassé, Gál Emese: *Fűszernövények illóolaj-analízise* (kémia)
13.40 Záróbeszéd, tudományos vitafórum
* **Az időpontokat helyi idő szerint adtuk meg.**

III. ORVOS- ÉS GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Marosvásárhelyi szekció

150 éves az erdélyi magyar orvos- és gyógyszerészképzés

Emlékkülés a Ferenc József Tudományegyetem és utóda, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet alapítása tiszteletére

Helyszín: a Kultúrpalota kisterme, Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz.

Időpont: 2022. november 4., 18:00 óra

Gaal György (irodalomtörténész, Kolozsvár): *A Ferenc József Tudományegyetem Orvosi Karának épületei és építkezései*

Péter H. Mária (gyógyszerészet-történész, Marosvásárhely): *150 éve kezdődött a magyar nyelvű gyógyszerészképzés Kolozsváron a Ferenc József Tudományegyetemen*

Spielmann Mihály (történész, Marosvásárhely): *A marosvásárhelyi Orvosi Kar kezdetei*
Kötetlen beszélgetés Ferencz László egyetemi tanárral és Nagy Attila főorvossal, íróval
Hárfán közreműködik Csiha Nagy Emese

Az ünnepség után Gaal György dedikálja *Az erdélyi tudományosság fellegvára – a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem alapításának 150. évfordulójára* című könyvét.

Kolozsvári szekció

Helyszín: Sapientia EMTE (Óváry terem), Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2022. november 19., 10.00 óra

Gaal György: *A Ferenc József Tudományegyetem Orvosi Karának épületei és építkezései*

Bódisz György: *Thrombophilia = trombózis – hajlam, elmélet és gyakorlat*

11.00 Kávészünet

Aktuális regionális járványügyi helyzet (tények, kockázatok és lakossági elvárások) - kötetlen beszélgetés. Felvezetés és moderátor: Molnár B. Géza

Könyvbemutató

Gaal György: *Az erdélyi tudományosság fellegvára* című könyvét a Kolozsvári Tudományegyetem megalapításának 150. évfordulója alkalmából bemutatja és dedikálja a szerző

IV. JOG-, KÖZGAZDASÁG- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY

Jogtudományi szekció

150 éves a kolozsvári magyar jogtudományi egyetemi oktatás

Helyszín: Sapientia EMTE (Óváry terem), Kolozsvár, Mátyás király/Matei Corvin u. 4. sz.

Időpont: 2022. november 17., 18.00 óra

Szervezők:

EME, Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály;

Sapientia EMTE, Jogtudományi Intézet;

18.00 Megnyitó

18.00 Kokoly Zsolt (egyetemi adjunktus, Sapientia EMTE): *Jogakadémiától az egyetemig (1863–1872)*

18.30 Kovács Bence Zsolt (jogász, mesteri hallgató, Sapientia EMTE): Könyvismertető Kovács Bence Zsolt, Veress Emőd (szerk.): *Kolozsvári jogászprofesszorok, 1872–1945. 150 éves a modern kolozsvári egyetemi jogászképzés*, Forum Iuris Könyvkiadó, Kolozsvár, 2022.

V. MŰSZAKI TUDOMÁNYOK SZAKOSZTÁLYA

XXIII. Műszaki Tudományos Ülésszak

Helyszín: Mathias Corvinus Collegium Alapítvány (Márton Áron terem), Kolozsvár, Szentegyház/Luliu Maniu u. 6. sz.

Időpont: 2022. november 19., 9.00 óra

Szervezők:

EME Műszaki Tudományok Szakosztály

Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar

Megnyitó:

Bitay Enikő, az EME elnöke, az MTA külső tagja

Dávid László, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem szenátusának elnöke

I. rész

Plenáris előadások

9.20 Sebestyén Pál György (a Kolozsvári Műszaki Egyetem, Automatika és Számítástechnika Kar dékánhelyettes egyetemi tanára): *Anomáliák észlelése mesterségesintelligencia-módszerekkel*

9.40 Barabássy Miklós (gépészmérnök, a BME tiszteletbeli egyetemi tanára): *A Szent Korona létrehozásának technológiája*

II. rész

Elnökök:

Domokos József, a Sapientia EMTE, a Marosvásárhelyi Kar dékánja

Forgó Zoltán, Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, a Gépészmérnöki Tanszék tanszékvezetője

- 10.00 Papp István, Tolvaly-Rošca Ferenc, Forgó Zoltán (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *A gömb alakú robot mechanizmusa és programja egy adott útvonal követésére*
- 10.10 Kakucs András, Harangus Katalin (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Mikro-kontrolleres véletlenszám-generátor*
- 10.10 Máté Márton, Gál Károly István (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Egyenesfogú metszőkerekek profilhibáinak tanulmányozása CAD-környezetben*
- 10.30 Huszák Csenge, Schramkó Márton, Kovács Tünde (Óbudai Egyetem, Budapest): *Makro-, mikroszkópos vizsgálatok és helyük a hegesztett kötések vizsgálatában*
- 10.40 Orbán György (EME): *A gleccserek olvadásának lassítása műhóval való beszórással*
- 10.50 Pásztor Judit, Miklós Előd, Farnos Rudolf, Popa-Müller Izolda, Egyed-Faluvégi Erzsébet (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Függesztett munkagép vonóerőre gyakorolt hatásának vizsgálata*
- 11.00 Schramkó Márton, Kovács Tünde (Óbudai Egyetem, Budapest): *Ívhegesztés során képződő UV-sugárzás elemzése*
- 11.10 Popa-Müller Izolda, Papp István (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Hajtómű kinematikai elemzése kényszeregyenletek segítségével*
- 11.20 Kovács József, András József (Petrozsényi Egyetem): *A közetjövésztés energia-igény-csökkenésével kapcsolatos kutatások eredményei*
- 11.30 Egyed-Faluvégi Erzsébet, Karácsony-Fejér Tamás, Jakab-Farkas László (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Körköröségmérő berendezés szisztematikus hibáinak vizsgálata*
- 11.40 Kiértékelés
- 11.50 Szünet

III. rész

Elnökök:

Máté Márton, a Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar, a Gépészmérnöki Tanszék egyetemi docense, az EME–MTSZ alelnöke.

Gobesz F. Zsongor, a Kolozsvári Műszaki Egyetem egyetemi docense

- 12.10 Márton László, Szabó Mária, Talpas János, Bitay Enikő (EME, Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár; Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *A székellyöldi gyufagyártás*
- 12.20 Dósa János, Tomus Ovidiu Bogdan (Petrozsényi Egyetem): *Környezetbarát hűtőközeggel működő hőszivattyú exergiaelemzése*
- 12.30 András József, Harrell Yannick, Eugène Tashchi (Petrozsényi Egyetem): *A zöld átállás hatása az ásványi nyersanyagokkal való ellátásra*
- 12.40 Bakos Levente (Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar): *Minőségmenedzsment és közkapcsolatok. Gépipari buktatók, kihívások.*
- 12.50 Dobránszky János, Bitay Enikő, Blücher József (ELKH, MTA–BME, Kompozittechnológiai Kutatócsoport, Budapest; Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar; Budapesti Műszaki Egyetem): *Alumíniummátrixú kompozitok előállítására nyomásos, precíziós öntéssel*

- 13.00 Kisfaludi-Bak Zsombor, Gobesz F. Zsongor (EME, Jakó Zsigmond Kutatóintézet, Kolozsvári Műszaki Egyetem): *A csíkszentimrei Olt-híd részleges árvízvédelmi vizsgálata*
- 13.10 Mihálik András (Nagyváradai Egyetem): *Építőmérnöki gravitacionális, szivárgó támszerkezetek, mélyszivárgó alapozással, előregyártott vasbeton elemekből kivitelezve*
- 13.20 Bitay Enikő, Talpas János (EME; Sapiientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar; Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): *Martin Lajos szerepe a kolozsvári magyar egyetemi oktatásban*
- 13.30 Kiértékelés

IV. rész

- 13.40 A magyar műszaki tudományosságért: Jenei Dezső-emléklap átadása
- 14.00 EME–MTSZ – Folyóirat- és könyvbemutató
A Műszaki Tudományok Szakosztály gondozásában megjelent legfrissebb folyóiratok és sorozatkötetek bemutatója.
1. *Acta Materialia Transylvanica* 5. évf. 2022/1. Bemutatja a folyóirat főszerkesztője
 2. *Műszaki Tudományos Közlemények* sorozat 16. kötete. Bemutatja a folyóirat szerkesztője
 3. Bitay Enikő: *Hegesztési alapismeretek (Műszaki Tudományos Füzetek 16.)*
Bemutatja Máté Márton, az EME–MTSZ alelnöke
 4. Miholcsa Gyula: *Jön az üstökös! (Tudomány- és Technikatörténeti Füzetek 17.)*
Bemutatja: Szenkovits Ferenc, a kötet szaklektora
- 14.40 Zárzó
- 14.45 Ebéd

VI. MATEMATIKAI ÉS INFORMATIKAI SZAKOSZTÁLY

13. Matematika és informatika alkalmazásokkal konferencia

Helyszín: Helyszín: EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz. és BBTE központi épülete, Kolozsvár, Farkas/M. Kogălniceanu u. 1. sz.

Időpont: 2022. november 25–27.

Szervezők:

Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar Matematikai és Informatikai Intézet
EME Matematikai és Informatikai Szakosztály
Farkas Gyula Egyesület a Matematikáért és Informatikáért
KAB, Matematikai, Informatikai és Csillagászati Szakbizottság
Radó Ferenc Matematikaművelő Társaság
Sapiientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Péntek, 2022. november 25. (EME-székház)

16.00 Regisztráció

16.10 Megnyitó

Plenáris előadás

Elnök: Robu Judit

16.15 Szenkovits Ferenc (BBTE): *A kolozsvári matematikaiskola kialakulása*

17.00 Szünet

Matematikai szekció

Elnök: Darvai Zsolt

17.20 Németh Sándor (BBTE): *A sajátos aszimmetrikus norma és kapcsolata az aszimmetrikus vektornormával*

17.40 Szász Róbert (Sapientia EMTE): *A Sendov-sejtésről*

18.00 Bencze Mihály (Áprily Lajos Főgimnázium, Brassó): *A háromszög Brocard-pontjáról*

18.20 Bencze Mihály (Áprily Lajos Főgimnázium, Brassó), Marius Drăgan (Bukarest): *Egyenlőtlenések élesítése*

19.00 A Visszhang kórus fellépése (piarista templom)

Szombat, 2022. november 26. (BBTE központi épülete)

Didaktikai szekció: 7/I-es (D. V. Ionescu) terem

Elnök: András Szilárd

11.40 Nagy Örs (Báthory István Elméleti Líceum, Kolozsvár): *Matematikatörténet az osztályban*

12.00 Molnár István (Budapesti Gazdasági Egyetem): *Nevezetes közepek közötti összefüggésekről – szemléletesen (is)*

12.20 Bódis Klára (Zilahi Református Wesselényi Kollégium): *Digitális munkafüzet az oktatásban*

12.40 Kovács Béla (Hám János Római Katolikus Teológiai Líceum, Szatmárnémeti): *Százéves érettségi feladványok*

Matematikai szekció: 5/I-es (Tiberiu Popoviciu) terem

Elnök: Farkas Csaba

11.40 Pintér Miklós (Budapesti Corvinus Egyetem): *Elsőbbség a poszteriornak*

12.00 Illés Tibor (Budapesti Corvinus Egyetem), Sorin-Mihai Grad (ENSTA, Párizs), Rigó Petra Renáta (Budapesti Corvinus Egyetem): *Új algoritmusok többcélú optimalizálási problémák pareto-optimalis pontjainak előállítására*

12.20 Rigó Petra Renáta (BCE), Illés Tibor (BCE), Török Roland (BCE): *Új prediktor-korrektor belsőpontos algoritmus inflexiós ponttal rendelkező AET-függvénnyel*

12.40 Török Roland (BCE), Illés Tibor (BCE), Rigó Petra Renáta (BCE): *Új AET-függvényen alapuló prediktor-korrektor belsőpontos algoritmus implementációja*

13.00 Darvai Zsolt (BBTE), Rigó Petra Renáta (BCE): *Szimmetrikus kúpok feletti lineáris komplementaritási feladat megoldása egy új függvényosztállyal*

13.20 Szünet

Plenáris előadások: 5/I-es (Tiberiu Popoviciu) terem

Elnök: Szenkovits Ferenc

14.00 Ghevald Júlia (Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár): *Játékos tanítás Scratch-ben*

14.30 Róth Ágoston (BBTE): *Számítógéppel segített geometriai modellezés*

15.15 Szünet

Informatikai szekció: 7/I-es (D.V. Ionescu) terem

Elnök: Kása Zoltán

15.40 Szenkovits Annamária (BBTE), Bodó Zalán (BBTE): *Pop, rock, esetleg punk vagy folk? Magyar dalszövegek elemzése klasszikus és modern statisztikai és mesterséges intelligenciai módszerekkel*

16.00 Kuti-Kreszác Máttyás (BBTE): *Döntési fákon alapuló gépi tanulási modellek értelmezhetősége és magyarázhatósága*

16.20 Bajcsi Adél (BBTE), Camelia Chira (BBTE): *Karakterisztikák összehasonlítása a mellszövet elválkozásainak osztályozására*

Matematikai szekció: 5/I-es (Tiberiu Popoviciu) terem

Elnök: Németh Sándor

15.40 Kristály Sándor (BBTE, Óbudai Egyetem): *Éles izoperimetrikus egyenlőtlenség: a görbület hatása*

16.00 Mezei Ildikó Ilona (BBTE), Kristály Sándor (BBTE, ÓE), Szilák Károly (Óbudai Egyetem): *Differenciálinklúziók nem kompakt Riemann-sokaságokon*

16.20 Farkas Csaba (Sapientia EMTE): *Double-phase operátort tartalmazó parciális differenciálegyenletek*

16.40 Szünet

17.00 Az Országos Magyar Matematikaolimpia szervezőinek találkozója
5/I-es (Tiberiu Popoviciu) terem

18.00 A Farkas Gyula-émlékérem átadási ünnepsége
5/I-es (Tiberiu Popoviciu) terem

Vasárnap, 2022. november 27.

10.00 Kulturális program

VII. AGRÁRTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLY ÉS SEPSISZENTGYÖRGYI FIÓK-EGYESÜLET

XVIII. agrártudományi konferencia. Agrártudomány az élhető jövőnk alapja

hibridkonferencia

Helyszín: Sapientia EMTE, Sepsiszentgyörgyi Tanulmányi Központ, Csíki u. 50. sz.

Időpont: 2022. november 25., 10.00 óra

Szervezők:

EME, Agrártudományi Szakosztály

EME, Sepsiszentgyörgyi Fiókegyesület
Sapientia EMTE, Marosvásárhelyi Kar
Sepsiszentgyörgyi Tanulmányi Központ
Kertész-mérnöki Tanszék
LAM Alapítvány

9.00 Regisztráció

10.00 Köszöntők

Farkas Zoltán András, az EME választmányi tagjának köszöntése 85. születésnapja alkalmából

Előadások:

Moderátor: Abod Éva, *Sapientia EMTE, MK, KMT, STK*

10.20 Varga Csaba, Nyárádi Imre-István (Sapientia EMTE MK, növényorvos szak, Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *A talaj gyommagkészsztetének differenciált térképi ábrázolása*

10.40 Kentelky Endre, Székely-Varga Zsolt, Lihát Ildikó, Lunka Tekla (Sapientia EMTE, MK, KMT; UAUIM): *Tegyük a növényekkel szembeni emberi vakságról (plant blindness)!*

11.00 Sebestyén István, Bartha Csaba (Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *Mesterséges körülmények között termesztett kerti saláta (Lactuca sativa L.) termesztéstechnológiájának az optimalizálása*

11.20 Dani Eszter, Kentelky Endre, Kovács Kázmér (Sapientia EMTE, MK, KMT): *Kézdivásárhely főterének revitalizációja és zöldhálózatának felmérése*

11.40 Fábrián Balázs, Biró-Janka Béla, Molnár Katalin, Nyárádi Imre-István (Sapientia EMTE MK növényorvos szak, Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *Hazai nemesítésű kenderfajták (Cannabis sativa L.) összehasonlító vizsgálata Marosvásárhelyen*

12.00 Molnár (Miklós) Edit, Nyárádi Imre-István, Biró-Janka Béla, Molnár Katalin (Sapientia EMTE MK, agrármérnöki szak, Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *Új oltóanyagok hatásának előtanulmánya tenyészedényes körülményekben elhelyezett szőjanövényeken*

12.20 Nyárádi Imre-István, Márton Gyöngyvér, Papp Sándor, Túrós László Zsolt, Molnár Katalin, Biró-Janka Béla (Sapientia EMTE, MK, KMT, STK, MIT, VMT): *Horticulture 4.0 – Intelligens növényházak a kertészeti szakképzésben Erasmus+ KA220-VET projekt*

12.40 Szmolka Péter (Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *A csapadékvíz kérdésköre a Szent Anna-tó kráterében*

13.00 Ebédszünet

Előadások

Moderátor: Csiszér Levente, Sapientia EMTE, MK, KMT, STK

14.40 Nagy Gellért, Opra Boglárka, Balog Ferenc, Bardóc Emőke, Farkas Attila (Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *Hylowit feromonnal csalizott WitaTrap rovarcsapda fogási hatékonyságának vizsgálata lucfenyves erdősítésekben – részeredmények*

15.00 Székely-Varga Zsolt, Kentelky Endre, Boscaiu Monica, Cantor Maria (Sapientia EMTE, MK, KMT; UPV; USAMVC): *Hatékony mulcsozási módszerek levendula- (Lavandula angustifolia Mill.) ültetvényben*

- 15.20 Német-Kányádi Koppány, Molnár Katalin, Nyárádi Imre-István (Sapientia EMTE, MK, KMT, STK, USAMVC): *Őszi káposztarepce-hibridek vizsgálata szentivánlaborfalvi termőhelyen*
- 15.40 Nagy-György Kriszta, Kentelky Endre, Domokos Erzsébet, Căbuz Andrea (Sapientia EMTE, MK, KMT): *A gyergyóremetei Nagyréti láp botanikai felmérése, renaturálizációs terve és tanösvény javaslat*
- 16.00 Boni Roland, Nyárádi Imre-István, Bíró-Janka Béla, Molnár Katalin (Sapientia EMTE, MK növényorvos szak tanösvényjavaslat, Sapientia EMTE, MK, KMT, STK; USAMVC): *Egyes kukoricahibridek értékelő vizsgálata Marosszentgyörgyön*
- 16.20 Lihai Ildikó (UAUIM): *Az ipari forradalom lenyomatai, ergo barnamezős területek Erdélyben*
- 16.40 Józsa Izabella, Bandi Attila (Sapientia EMTE, MK, KMT): *Szamócafajták adaptációs vizsgálata Orbaiszék vidékén*
- 17.00 Kovács Lóránt (Sapientia EMTE, MK, KMT): *Az új, fenntartható zöldfelület városi tereken, a Marosvásárhelyi Művészet Tere példáján*
- 17.20 Bartos Levente, Nyárádi Imre-István (Sapientia EMTE MK, növényorvos szak, Sapientia EMTE, MK, KMT, STK): *Előtanulmányok Sepsiszentgyörgy környéki talajok aktív gyommagtartalékának meghatározásához*
- 17.40 Pakuci Tamás, Bíró Boróka Júlia (USAMVB, menedzsment és vidékfejlesztés, MSc szak; Sapientia EMTE, MK, GMT, STK): *Uzon község agrárágazati helyzetének elemzése*
- 18.00 Bíró Boróka Júlia (elnök, EME, Sepsiszentgyörgyi Fiókegyesület): *Díszoklevelek átadása*
Nyárádi Imre-István (elnök, EME, Agrártudományi Szakosztály): *Zárszó*

Rövidítések:

- ATSz – Agrártudományi Szakosztály
- EME – Erdélyi Múzeum-Egyesület
- EMTE – Erdélyi Magyar Tudományegyetem
- MK – Marosvásárhelyi Kar
- GMT – Gépészmérnöki Tanszék
- KMT – Kertészmérnöki Tanszék
- MIT – Matematika-InformatikaTanszék
- SFE – Sepsiszentgyörgyi Fiókegyesület
- STK – Sepsiszentgyörgyi Tanulmányi Központ
- UAUIM – Bukaresti Ion Mincu Építészeti és Urbanisztikai Egyetem
- UPV – Valenciái Politechnikai Egyetem
- USAMVC – Kolozsvári Agrártudományi és Állatorvosi Egyetem
- USAMVB – Bukaresti Agrártudományi és Állatorvosi Egyetem
- VMT – Villamosmérnöki Tanszék

CSÍKSZEREDAI FÍÓKEGYESÜLET

A nemzeti tudományosság és művészetek erdélyi-székelyföldi kiválóságai

Helyszín: Sapientia EMTE, Csíkszereda, Szabadság tér 1. sz., 700-as terem.

Időpont: 2022. november 4., 9.00 óra

Szervezők:

EME Csíkszeredai Fiókegyesület,
Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa,
Sapientia EMTE Csíkszeredai Kar

Megnyitó, köszöntőbeszéd:

Balázs Lajos, a Csíkszeredai Fiókegyesület elnöke
Soós Zoltán, Magyarország Csíkszeredai konzulja
Lázár Ede, a Sapientia EMTE Csíkszeredai Kara

Előadók:

Ábrám Zoltán: *Semmelweis Ignác és Bolyai János kora*
Szekeres Attila István: *Keöpeczi Sebestyén József, a tudós heraldikus és címerművész*
Becze Zoltán: *Székely olimpiai bajnokok*
Lakatos Artúr: *Értéktermés és kalandos életút. Unghváry Sándor EMKE-titkár tevékenysége*
Miholcsa Gyula: *Tudós sorsok Erdélyben*
Oláh-Gál Róbert: *Bolyai János szerepe az erdélyi és az egyetemes tudománytörténetben*
Szép Gyula: *A zenének nem tudtak határt húzni*
Sófalvi Emese: *Erdélyi magyar zeneszerző-nemzedékek*
Balázs Lajos: *A nyergestetői ágkeresztes kopjafás temető néprajza*
Tapodi Zsuzsanna: *A székelyek képe a magyar irodalomban*

Tanulmányi kirándulás a Nyergestetőre

GYERGYÓSZENTMIKLÓSI FÍÓKEGYESÜLET

Rendszerváltás vagy hatalomátmentés

Helyszín: Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár, Kossuth Lajos u. 25. sz.

Időpont: 2022. november 11–12., 11.00 óra

Szervezők:

Az EME Gyergyószentmiklósi Fiókegyesülete
Gyergyói Népfőiskolai Társaság

Köszöntőt mond Tóth László, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának főkonzulja

Kincses Előd: *Tótkés László pere*

Márton László: *A gyergyószentmiklósi rendszerváltásról*

Garda Dezső: *A gyergyószentmiklósi és a gyergyószéki RMDSZ létrehozása*

Komán János: *A maroshévízi rendszerváltásról*

Kincses Előd: *Marosvásárhely fekete márciusa*

Kónya Hamar Sándor: *A kolozsvári rendszerváltásról*

Kolumbán Gábor: *A székelyudvarhelyi rendszerváltásról*

Garda Dezső: *A Gyergyói Népfőiskolai Társaság megalapítása 1990-ben*

MAROSVÁSÁRHELYI FIÓKEGYESÜLET

Erdélyi városok a 19. században

Helyszín: Teleki Téka, Marosvásárhely

Időpont: 2022. december 3., 10.00 óra

Szervezők:

EME, Marosvásárhelyi Fiókegyesület,
Borsos Tamás Egyesület

A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA PARTIUMBAN

Intézményépítés és nemzeti összetartozás a Kárpát-medencei magyar tudományban

Helyszín: Partiumi Keresztény Egyetem új épülete, Nagyvárad, Sulyok István u. 14–16. sz.

Időpont: 2022. november 11., 10.00 óra

Szervezők:

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad
Partiumi Területi Kutatások Intézete, Nagyvárad
Sapientia Varadiensis Alapítvány, Nagyvárad
Társszervező: Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár

9.00 Regisztráció

10.00 Megnyitó – Amfiteátrum (Moderátor: Szilágyi Ferenc)

Pálfi József rektor, Partiumi Keresztény Egyetem

10.10 Köszöntők

Fleisz János elnök, Sapientia Varadiensis Alapítvány

Páles Zsolt elnök, MTA Debreceni Területi Bizottság

Szendrei Ákos, Hatvani István Szakkollégium, Debreceni Egyetem

Sipos Gábor alelnök, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár

10.30 Plenáris tudományos előadások (Moderátor: Fogarasi József)

Papp Klára (Debreceni Egyetem): *Csákyak a két hazában*

Berneking Ágnes (NKE, Neumann János Egyetem): *A Kárpátok kaputársaság a jelenleg formálódó többpólusú világ gazdaságban – infrastrukturális fejlesztések és világpolitikai kérdőjelek*

Fertő Imre (KRTK): *Tényleg a „jó fiúk” vásárolnak helyi élelmiszert?*

12.00 Kávészünet

12.20 Partiumi kiadványok ismertetése (Moderátor: Debrenti Edit)

Staféta-átadás: A Staféta tudományos folyóirat bemutatása

A Partiumban 2022-ben megjelent kötetek ismertetése

13.00 Zárszó

Szilágyi Ferenc alapítóigazgató, Partiumi Területi Kutatások Intézete

Támogatók: PADME Alapítvány, Érintő Egyesület, Bethlen Gábor Alap

ORSZÁGOS MAGYAR DIÁKSZÖVETSÉG

II. Tehetségid tudományos konferencia. Interdiszciplinaritás és innováció

Helyszín: Kolping Legényegyleti Ház, Temesvár, Doctor Ioan Bontilă u. 12–14. sz.

Időpont: 2022. november 25–27., 19.00 óra

Szervező: Országos Magyar Diákszövetség

November 25 (péntek)

18.00 Bejelentkezés

19.00 Színházi előadás

November 26 (szombat)

09.00 Megnyitó

09.20 Köszöntő és kiselőadás

10.00 *A műszaki tudományágak fontossága* – plenáris előadás

10.30 Kávészünet

I. Kutatás és innováció

10.45 *Miért kell kutatnunk?*

11.20 *A kutatás fontossága és nehézségei* – beszélgetés

11.55 Kutat(hass) eredménybemutató

12.30 Nyitott beszélgetés az előadókkal

12.55 *TDK határon túl*

13.25 Ebéd

II. Interdiszciplinaritás

14.25 *Mi az összefüggés a tudományágak között?*

15.00 *Miért fontos az interdiszciplinaritás?* – beszélgetés

15.35 *Hogyan kutassunk tudományágak között?* – workshop

16.05 Kávészünet

III. Balázs Ferenc ifjúsági díj

16.20 Köszöntés

16.30 A díj nyerteseinek előadásai

18.00 Díjátadás

18.30 Záróbeszéd

19.00 Városnézés és aktivitások, DT-ülés

A MTNE-programbizottság elnöke: Bitay Enikő, az EME elnöke

A szakosztályi és fiókegyesületi részletes programokról az EME székházában,
www.eme.ro/mtne vagy titkarsag@eme.ro címen lehet érdeklődni

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

RO 400009 Kolozsvár/Cluj
Jókai/Napoca u. 2–4. sz.
Postacím: 400750 OP 1–191
Tel./fax: 0264-595176
E-mail: titkarsag@eme.ro
www.eme.ro/mtne

PARTNEREK

MAGYARORSZÁG
KÖLÖZSVÁRI
KONZULÁTUSA
Kolozsvár

BABES-BOLYAI
TUDOMÁNYEGYETEM

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

MÉDIAPARTNEREK

ROMÁN TELEVÍZIÓ
TVR CLUJ
KOLÓZSVÁR, MÁJUS 1. ÉS 2.

Kolozsvári
Rádió
Románia

Szabadság

krónika

ETV ERDÉLYI MAGYAR
TELEVÍZIÓ

TÁMOGATÓK

BÉTHLEN GÁBOR
Alapítvány

MCC
MAGYAR KÖLÖZSVÁRI
KONZULÁTUS

KOLOZS
MEGYEI
TANÁCS